

VLADA CRNE GORE
Ministarstvo održivog razvoja i turizma

N a c r t

ZAKON O MORSKOM DOBRU

Podgorica, novembar 2011. godine

ZAKON O MORSKOM DOBRU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se upravljanje, korišćenje, unapređenje, zaštita morskog dobra, kao i druga pitanja od značaja za morsko dobro.

Pojam morskog dobra

Član 2

Morskim dobrom, u smislu ovog zakona, smatra se morska obala, luke, lukobrani, gatovi, privezišta, pristaništa, ponte, mandraći, obalni zidovi, šetališta uz more, navozi i ostala infrastruktura za potrebe morskog dobra; nasipi, sprudovi, plaže, ostrva, hridi, limani, grebeni, vrulje, izvori i vrela na obali, ušća rijeka koje se ulivaju u more, kanali spojeni sa morem, pješčane dine, močvare na obali, podvodne pećine, podmorje, morsko dno i podzemlje kao i unutrašnje morske vode i teritorijalno more, živa i neživa bogatstva u njima i živa i neživa bogatstva epikontinentalnog pojasa.

Morskim dobrom, u smislu ovog zakona, smatraju se i obale vode rijeke Bojane na teritoriji Crne Gore.

Morska obala

Član 3

Morskom obalom, u smislu ovog zakona, smatra se pojas kopna ograničen linijom do koje dopiru najveći talasi za vrijeme najjačeg nevremena, kao i dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi korišćenju mora za pomorski saobraćaj i morski ribolov i za druge svrhe koje su u vezi sa korišćenjem mora, a koji je širok najmanje šest metara, računajući od obalne linije.

Skupština Crne Gore (u daljem tekstu:Skupština) može, za pojedina područja, utvrditi širinu morske obale i preko granice utvrđene u stavu 1 ovog člana.

Obalna linija je najviša linija vode u zimskom periodu, koju određuje organ državne uprave nadležan za hidrometeorološke poslove .

Pod obalom rijeke Bojane, u smislu ovog zakona, smatra se pojas kopna koji je širok najmanje šest metara računajući od linije koja je vodoravno udaljena od linije srednjeg dvadesetogodišnjeg vodostaja.

Organ uprave nadležan za poslove vodoprivrede u saradnji sa organom državne uprave nadležnom za hidrometeorološke poslove utvrđuje liniju srednjeg dvadesetogodišnjeg vodostaja rijeke Bojane.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, morska obala može biti i dio kopna uži od šest metara, ako to uslovljava konfiguracija terena i prirodni uslovi.

Granica morskog dobra

Član 4

Bliže uslove, način i postupak utvrđivanja granice morskog dobra propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Svojinski režim

Član 5

Morsko dobro, kao dobro od opšteg interesa, je u državnoj svojini.

Morsko dobro služi opštoj upotrebi, u skladu sa zakonom.

Posebno pravo korišćenja

Član 6

Na morskome dobru može se steći posebno pravo korišćenja, u skladu sa zakonom.

Zaštita morskog dobra

Član 7

U cilju održivog razvoja, očuvanja integriteta obalnih ekosistema, pejzaža i geomorfologije, sprječavanja uticaja prirodnih rizika i klimatskih promjena, usklađenosti javnih i privatnih inicijativa sa prirodom i namjenom morskog dobra, morsko dobro uživa posebnu zaštitu.

Primjena drugih propisa

Član 8

Na zaštitu morskog dobra primjenjuju se propisi o: životnoj sredini, uređenju prostora i izgradnji objekata, lukama, zaštiti mora od zagađenja sa plovnih objekata, zagađenju mora sa kopna, moru, štetnim dejstvima voda, održavanju reda u lukama i ostalim djelovima obalnog mora, morskom ribarstvu i marikulturi, upravljanju otpadom.

II. UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM

Pojam upravljanja

Član 9

Upravljanje morskim dobrom obuhvata održavanje, unapređenje, staranje o zaštiti i korišćenje morskog dobra.

Upravljanje morskim dobrom vrši se na osnovu plana upravljanja morskim dobrom i godišnjeg programa upravljanja morskim dobrom, u skladu sa zakonom.

Agencija za upravljanje morskim dobrom

Član 10

Morskim dobrom upravlja Agencija za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija).

Agencija ima svojstvo pravnog lica, koje vrši javna ovlašćenja u skladu sa zakonom.

Agencija posluje pod nazivom Agencija za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Agencija se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Sjedište Agencije je u Budvi.

Agencija ima stručnu službu.

Rad Agencije je javan.

Nadležnost Agencije

Član 11

Agencija:

- 1) donosi godišnji program upravljanja morskim dobrom;
- 2) priprema predlog plana upravljanja morskim dobrom, po prethodno pribavljenom mišljenju opština ;
- 3) štiti i unapređuje korišćenje morskog dobra;
- 4) vodi jedinstvenu bazu podataka o morskome dobru;
- 5) daje morsko dobro u zakup, u skladu sa zakonom;
- 6) daje saglasnost na propis i plan iz člana 33 ovog zakona;
- 7) vrši izgradnju i održavanje ponti, mandrača, obalnih zidova, šetališta uz more, navoza i druge infrastrukture za potrebe morskog dobra (u daljem tekstu: infrastruktura);
- 8) donosi plan organizacije i korišćenja kupališta, sa servisnim sadržajima;
- 9) donosi plan korišćenja luka od lokalnog značaja, pristaništa i privezišta;
- 10) obavlja i druge poslove upravljanja morskim dobrom, u skladu sa zakonom.

Organi Agencije

Član 12

Organi Agencije su Savjet Agencije (u daljem tekstu: Savjet) i direktor Agencije. Savjet ima sedam članova.

Članove Savjeta imenuje i razrješava Skupština na predlog:

- 1) Zajednice opština Crne Gore – dva člana;
 - 2) radnih tijela Skupštine nadležnih za prostorno planiranje i ekonomiju – dva člana;
 - 3) Vlade - dva člana ;
 - 4) Agencije – jedan član iz reda zaposlenih;
- Mandat članova Savjeta traje četiri godine.

Članovi Savjeta za svoj rad odgovaraju Skupštini.

Predsjednika Savjeta bira Savjet iz reda svojih članova, na period od dvije godine.

Direktora Agencije imenuje Savjet na period od četiri godine, po sprovedenom javnom konkursu.

Postupak javnog konkursa sprovodi komisija koju imenuje predsjednik Savjeta.

Članovi Savjeta i direktor Agencije ne mogu biti imenovani više od dva puta uzastopno.

Članovima Savjeta pripada naknada za rad u Savjetu.

Naknada za rad članova Savjeta i direktora utvrđuje se statutom Agencije.

Direktor Agencije i zaposleni u Agenciji, prava i obaveze iz radnog odnosa ostvaruju u skladu sa opštim propisima o radu.

Nadležnost organa Agencije

Član 13

Savjet :

- 1) donosi statut Agencije;
- 2) donosi godišnji program upravljanja morskim dobrom, po prethodno pribavljenom mišljenju opština;
- 3) utvrđuje predlog plana upravljanja morskim dobrom;
- 4) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji stručne službe Agencije;
- 5) donosi program rada Agencije;
- 6) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa ovim zakonom i statutom Agencije.

Na akt iz stava 1 tačka 4 ovog člana saglasnost daje radno tijelo iz člana 12 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

Direktor Agencije:

- 1) zastupa i predstavlja Agenciju;
- 2) odgovara za zakonitost rada Agencije;
- 3) organizuje rad i rukovodi stručnom službom Agencije;
- 4) predlaže člana Savjeta iz reda zaposlenih u Agenciji;
- 5) izvršava odluke Savjeta;
- 6) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa ovim zakonom i statutom Agencije.

Direktor Agencije za svoj rad odgovara Savjetu Agencije.

Kriterijumi za izbor i razrješenje organa Agencije

Član 14

Za člana Savjeta i direktora Agencije može biti imenovano lice koje :

- je crnogorski državljanin;
- ima visoku stručnu spremu;
- ima najmanje pet godina radnog iskustva u obavljanju poslova vezanih za korišćenje i zaštitu morskog dobra.

Za člana Savjeta Agencije ne mogu biti imenovani:

- poslanici ili odbornici;
- članovi Vlade;
- lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, bez obzira na izrečenu sankciju ili je pravosnažno osuđeno za drugo krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju pravne posledice osude;
- članovi organa političke stranke;
- bračni drug lica iz al. 1,2 i 3 ovog stava ili su sa njima u srodstvu po prvoj liniji, u pobočnoj liniji do drugog stepena i u srodstvu po tazbini.

Dokaz o ispunjavanju uslova iz stava 2 ovog člana je izjava kandidata.

Član Savjeta može biti razriješen prije isteka vremena za koje je imenovan:

- 1) na lični zahtjev ;
- 2) ako je osuđen za krivično djelo ili za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje dužnosti;
- 3) ako ne poštuje odredbe zakona, nestručno i nesavjesno obavlja svoju dužnost;
- 4) ako trajno izgubi sposobnost za vršenje dužnosti;
- 5) ako nastupe okolnosti iz stava 2 ovog člana.

Savjet će razriješiti direktora Agencije prije isteka mandata u slučajevima iz stava 4 ovog člana.

Statut i finansiranje Agencije

Član 15

Organizacija Agencije, bliža nadležnost Savjeta i direktora Agencije, djelokrug rada stručne službe Agencije, način donošenja opštih akata, način donošenja odluka Savjeta i druga pitanja koja su od značaja za funkcionisanje Agencije, uređuju se Statutom Agencije.

Na statut Agencije saglasnost daje radno tijelo iz člana 12 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Godišnji izvještaji

Član 16

Agencija podnosi Skupštini godišnji izvještaj o stanju morskog dobra i finansijski izvještaj najkasnije do 30. juna tekuće, za prethodnu godinu.

Godišnji izvještaj o stanju morskog dobra sadrži podatke o: upravljanju morskim dobrom, davanju u zakup morskog dobra, izgradnji infrastrukture za potrebe morskog dobra, realizaciji programa upravljanja, zaštiti morskog dobra, ocjeni stanja prostora u zoni morskog dobra i dr.

Finansijski izvještaj sadrži finansijske pokazatelje poslovanja Agencije.

Reviziju izvještaja iz stava 3 ovog člana vrše nezavisni revizori.

Izvještaji iz stava 1 ovog člana objavljuju se na internet stranici Agencije.

Plan upravljanja

Član 17

Plan upravljanja morskim dobrom (u daljem tekstu: plan upravljanja) donosi Vlada, na period od pet godina .

Plan upravljanja morskim dobrom sadrži, naročito:

- 1) ocjenu stanja prostora u zoni morskog dobra i stepena realizacije planskih dokumenata;
- 2) ciljeve zaštite i održivog razvoja;
- 3) smjernice i prioritete za zaštitu i očuvanje morskog dobra i razvojne smjernice;
- 4) mjere zaštite, očuvanja, unapređivanja i korišćenja morskog dobra;
- 5) planirane aktivnosti na održivom korišćenju, razvoju i uređenju morskog dobra;
- 6) oblike saradnje i partnerstva sa lokalnim samoupravama, civilnim sektorom, stanovništvom, vlasnicima i korisnicima nepokretnosti;
- 7) program praćenja prirodnih i drugih procesa u zoni morskog dobra (monitoring);
- 8) aktivnosti na promociji i valorizaciji morskog dobra;
- 9) okvirna finansijska sredstva za realizaciju plana upravljanja;
- 10) dinamiku realizacije, okvirne rokove i nosioce realizacije plana upravljanja;
- 11) druge elemente od značaja za upravljanje morskim dobrom.

Godišnji program upravljanja

Član 18

Godišnji program upravljanja morskim dobrom (u daljem tekstu: godišnji program), u skladu sa planom upravljanja, donosi Agencija, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove uređenja prostora (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Godišnji program sadrži, naročito:

- program aktivnosti na morskom dobru sa izvorima sredstava (program komunalnog i hortikulturnog održavanja, program održavanja infrastrukture, izgradnju infrastrukture i sl.);
- plan korišćenja finansijskih sredstava ;
- plan davanja djelova morskog dobra u zakup ;
- druge aktivnosti u upravljanju morskim dobrom, u skladu sa ovim

zakonom.

Godišnji program donosi se najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu.

Agencija je dužna da, u roku od šest mjeseci od isteka roka za koji se godišnji program donosi, podnese Vladi izvještaj o realizaciji tog programa.

Baza podataka

Član 19

Agencija uspostavlja i vodi jedinstvenu bazu podataka o morskom dobru .

U bazi iz stava 1 ovog člana vode se podaci o prostoru morskog dobra (fizička struktura) i uspostavljenom režimu korišćenja.

Organi državne uprave i organi lokalne uprave dužni su da na zahtjev Agencije dostave podatke neophodne za ažuriranje baze podataka iz stava 1 ovog člana.

Bliži sadržaj baze podataka o morskom dobru propisuje Ministarstvo.

Pripadnost objekta morskom dobru

Član 20

Objekti na morskom dobru koji su trajno povezani s morskim dobrom pripadaju morskom dobru, ako zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno, zgrade i drugi objekti koji su izgrađeni na morskom dobru, na osnovu koncesije, čine posebnu nepokretnost za vrijeme trajanja koncesije.

Neprenosivost stvarnih prava

Član 21

Na djelovima morskog dobra ne može se sticati pravo svojine ni druga stvarna prava po bilo kojem osnovu.

Odredbom stava 1 ovog člana ne dira se u stvarna prava stečena u privatnoj svojini, na nepokretnostima u zoni morskog dobra, do dana stupanja na snagu Zakona o morskom dobru ("Službeni list RCG", broj 14/92).

Pravo preče kupovine

Član 22

Vlasnik nepokretnosti iz člana 21 stav 2 ovog zakona koji namjerava da proda tu nepokretnost, dužan je da podnese pisanu ponudi Vladi.

Ako Vlada ne prihvati ponudu iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana kada je ponuda dostavljena, vlasnik može prodati nepokretnost drugom licu, ali ne pod povoljnijim uslovima od uslova pod kojima je prodaju ponudio Vladi.

Ugovor o kupoprodaji zaključen suprotno st. 1 i 2 ovog člana je ništav.

III. KORIŠĆENJE MORSKOG DOBRA

1. Način korišćenja

Korišćenje u skladu sa prirodom i namjenom

Član 23

Morsko dobro se koristi u skladu sa njegovom prirodom i namjenom.

Koncesija i zakup

Član 24

Dio morskog dobra može se dati na korišćenje pravnom ili fizičkom licu, domaćem ili stranom, za obavljanje privredne ili druge dozvoljene djelatnosti ili privez plovnog objekta, i to davanjem koncesije ili davanjem u zakup, u skladu sa ovim zakonom.

Davanje dijela morskog dobra u zakup

Član 25

Davanjem dijela morskog dobra u zakup ne isključuje se pravo drugih lica da koriste taj dio morskog dobra.

Dio morskog dobra u zakup daje Agencija, zaključenjem ugovora o zakupu, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna imovina.

Ugovor o zakupu zaključuje se na period od jedne do pet godina.

Ugovor iz stava 3 ovog člana, kao i akti Agencije donijeti na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom objavljuju se na internet stanici Agencije.

Davanje dijela morskog dobra koncesijom

Član 26

Davanjem dijela morskog dobra koncesijom, druga lica se mogu djelimično ili potpuno isključiti iz upotrebe morskog dobra.

Koncesija iz stava 1 ovog člana daje se na osnovu plana koji donosi Vlada.

Koncesija iz stava 1 ovog člana obuhvata korišćenje morskog dobra za obavljanje privrednih djelatnosti sa ili bez korišćenja postojećih građevinskih i drugih objekata na morskome dobru, sa mogućnošću izgradnje novih objekata na morskome dobru.

Koncesija na morskome dobru daje se na način i po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuju koncesije, ukoliko za pojedine djelove morskog dobra nije drukčije propisano.

Privredne djelatnosti koje se mogu obavljati na morskome dobru propisuje Ministarstvo.

Ako je davanjem dijela morskog dobra na koncesiju, ugovorom o koncesiji upotreba morskog dobra za druga lica djelimično ili potpuno isključena od upotrebe ili korišćenja, to isključenje mora biti navedeno u odluci o davanju koncesije i ugovoru.

Prilaz morskome obali, plažama i kupalištima

Član 27

Prilaz morskome obali, plažama i kupalištima je slobodan, besplatan i pod pravim uglom, odnosno drugim najkraćim putem.

Kretanje pješaka uz morsku obalu je slobodno.

Zabranjeno je postavljanje ograda ili drugih prepreka na morskome dobru koje sprečavaju slobodan prilaz morskome obali, plažama i kupalištima.

Službenost prolaza

Član 28

Vlasnik ili drugi držalac priobalnog zemljišta dužan je da, radi obezbjeđenja opšte upotrebe morskog dobra dozvoli svakome prolaz preko zemljišta od javnog puta do morske obale, putem širine jedan metar, ako nema prilaza do morske obale (plaže, kupališta) ili se do nje može doći dužim zaobilaznjem.

Ako vlasnik ili drugi držalac iz stava 1 ovog člana ne postigne sporazum o utvrđivanju prava službenosti i o visini odgovarajuće naknade sa Agencijom, odluku o tome donosi sud.

Vlasnik ili drugi držalac zemljišta iz stava 1 ovog člana dužan je da dozvoli pristup na nepokretnost službenom licu radi određivanja granica puta.

Na druga pitanja u vezi službenosti iz stava 2 ovog člana primjenjivaće se odredbe zakona kojim se uređuje službenost nužnog prolaza.

Eksproprijacija radi opšte upotrebe morskog dobra

Član 29

Ako se na drugi način ne može obezbijediti prilaz morskome dobru, radi opšte upotrebe morskog dobra, Agencija će podnijeti predlog za utvrđivanje javnog interesa sa zahtjevom za oduzimanje ili ograničavanje prava svojine na priobalnoj ili drugoj nepokretnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija.

Kretanje motornih vozila

Član 30

Kretanje i parkiranje motornih vozila na morskome dobru nije dozvoljeno, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Ponte

Član 31

Izgrađeni djelovi morske obale (ponte, mandraci) su u opštoj upotrebi.

Djelovi morske obale iz stava 1 ovog člana mogu se dati na korišćenje za obavljanje privredne djelatnosti i za privez čamaca i drugih plovnih objekata, na osnovu ugovora o zakupu zaključenim sa Agencijom.

Uklanjanje bespravno izgrađenih objekata

Član 32

Lice koje izgradi objekat odnosno postavi ogradu ili drugu prepreku na morskom dobru suprotno propisima o uređenju prostora i izgradnji objekata i ovom zakonu, dužno je da o svom trošku ukloni objekat odnosno ogradu ili drugu prepreku i vrati morsko dobro u stanje prije izgradnje odnosno postavljanja objekta.

Ako lice iz stava 1 ovog člana u određenom roku ne vrati morsko dobro u stanje prije izgradnje odnosno postavljanja objekta, Agencija će izvršiti uklanjanje objekta o trošku lica, koje u ostavljenom roku ne postupi po rješenju nadležnog inspekcijaskog organa.

Postavljanje privremenih objekata na morskom dobru

Član 33

Na morskom dobru mogu se postavljati objekti od lakog materijala, montažnog tipa koji služe za obavljanje privredne djelatnosti (kiosci površine do 20 m², ljetnje bašte, pokretne tezge i sl.) (u daljem tekstu:privremeni objekti).

Bliže uslove za postavljanje i uklanjanje privremenih objekata propisuje opština.

Lokacije i izgled privremenih objekata određuju se planom privremenih objekata.

Opština je dužna da propis i plan iz st.1 i 2 ovog člana, prije donošenja, dostavi na saglasnost Ministarstvu i Agenciji.

Privremeni objekti postavljaju se na period do tri godine i ne mogu se postavljati na javnim zelenim površinama, izgrađenim kupalištima i površinama koje utiču na korišćenje infrastrukture.

Ukoliko objekat postavljen na morskome dobru suprotno propisu iz stava 2 ovog člana, ne ukloni nadležni organ lokalne uprave, objekat će ukloniti Agencija o trošku opštine.

2. Kupališta

Pojam

Član 34

Kupalište je dio morskog dobra namijenjen za kupanje, koje se može organizovati na plažama ili izgrađenim djelovima obale.

Kupalište je vidno obilježeni vodeni i vodom neposredno povezani kopneni prostor.

Vrste, namjenu i uslove koje moraju ispunjavati kupališta propisuje organ državne uprave nadležan za poslove turizma uz mišljenje Ministarstva.

Održavanje reda na kupalištima s morske strane

Član 35

Održavanje reda na kupalištima s morske strane, plovidbu, pristajanje, privezivanje i sidrenje plovniha objekata, kao i održavanje čistoće mora od zagađenja sa plovniha objekata nadzire lučka kapetanija, u skladu sa zakonom.

Održavanje reda na kupalištima s kopnene strane

Član 36

O održavanju reda na kupalištima s kopnene strane stara se Agencija, zakupci i nadležne inspekcije, u skladu sa zakonom i ugovorom.

3. Naknada

Naknada od zakupa i koncesiona naknada

Član 37

Naknada od zakupa i koncesiona naknada, prihod su budžeta Crne Gore.

Sredstva naknade iz stava 1 ovog člana koriste se za zaštitu, uređenje i unapređenje morskog dobra, kao i za izgradnju infrastrukture za potrebe morskog dobra u skladu sa programom upravljanja, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Ustupanje naknade od zakupa i koncesione naknade

Član 38

Opštini se ustupa, u skladu sa zakonom, dio prihoda od ostvarene koncesione naknade i naknade od zakupa, za korišćenje dijelova morskog dobra koji se nalaze na njenoj teritoriji.

Prihodi iz stava 1 ovog člana namjenjeni su za unapređenje i zaštitu morskog dobra, u skladu sa godišnjim planom opštine.

Agencija i opštine dužne su da se tromjesečno međusobno obavještavaju o izvršenim poslovima na unapređenju i zaštiti morskog dobra i predlažu mjere za unapređenje upravljanja morskim dobrom.

IV. ZAKUP DJELOVA MORSKOG DOBRA

Javno prikupljanje ponuda

Član 39

Davanje u zakup plaža i drugih dijelova morskog dobra vrši se na osnovu javnog poziva za javno nadmetanje ili prikupljanje ponuda koji mora biti objavljen u dva štampana medija i na internet stranici Agencije.

Na način i postupak javnog nadmetanja i zaključenja ugovora o zakupu, uslove i vrijeme korišćenja morskog dobra, kao i visinu zakupnine shodno se primjenjuje zakon kojim se uređuje državna imovina.

Zaključivanje i sadržaj ugovora o zakupu

Član 40

Agencija zaključuje ugovor o zakupu u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača.

Ugovor o zakupu naročito sadrži:

- 1) ugovorne strane;
- 2) prava i obaveze ugovornih strana;
- 3) predmet zakupa;
- 4) uslove i način korišćenja predmeta zakupa;
- 5) vrijeme korišćenja predmeta zakupa;
- 6) visinu, rokove, uslove i način plaćanja zakupnine;
- 7) početak obavljanja ugovorene djelatnosti;
- 8) način i rokove obezbjeđivanja sredstava za finansiranje ugovorene djelatnosti (finansijski plan) i dinamiku ulaganja;
- 9) vrijeme trajanja pripremnih radnji;
- 10) obavezu revitalizacije morskog dobra, odnosno sanacije - rekultivacije površina degradiranih obavljanjem djelatnosti;
- 11) uslove za prestanak ugovora o zakupu;
- 12) obaveze u pogledu preduzimanja mjera obezbjeđivanja opšte sigurnosti, zaštite zdravlja i zaštite životne sredine;
- 13) odredbe o vremenu i načinu predaje dijela morskog dobra i stanju u kome se ono mora predati.
- 14) garanciju za izvršenje obaveza utvrđenih ugovorom.

Jednostrani raskid ugovora

Član 41

Agencija će jednostrano raskinuti ugovor o zakupu i uskratiti korišćenje dijela morskog dobra, ako:

- 1) zakupac ne koristi morsko dobro pod uslovima određenim ugovorom;
- 2) zakupac u određenom roku ne izgradi objekat koji je bio dužan da izgradi ili ako morsko dobro u određenom roku ne privede određenoj namjeni;
- 3) zakupac ne izvrši pripremnje radnje u ugovorenom roku ili ne započne ugovorenu djelatnost u ugovorenom roku;
- 4) zakupac blagovremeno ne plati dospjelu zakupninu;
- 5) je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije nad zakupcem;

- 6) je zakup dat na osnovu netačnih podataka bitnih za donošenje odluke o davanju zakupa;
- 7) se vršenjem ugovorene djelatnosti ugrožava životna sredina i zdravlje ljudi ili zakonom zaštićena područja i objekti, što se u vrijeme davanja zakupa nije moglo predvidjeti;
- 8) zakupac zaključi ugovor o podzakupu bez saglasnosti Agencije.

U slučajevima iz stava 1 tač. 1, 2, 3 i 4 ovog člana, Agencija je dužna da, prije raskida ugovora, u pisanoj formi upozori zakupca i odredi mu primjereni rok za izvršenje ugovorene obaveze.

U slučaju raskida ugovora iz stava 1 ovog člana zakupac nema pravo na naknadu za uložena sredstva.

Podzakup

Član 42

Zakupac dijela morskog dobra ne može zakupljeni dio prenijeti na drugo pravno ili fizičko lice bez saglasnosti Agencije.

U slučaju prenosa zakupljenog dijela morskog dobra ugovor se raskida po sili zakona, a zakupac je dužan da Agenciji naknadi štetu.

V. ZAŠTITA MORSKOG DOBRA

Pojam zaštite

Član 43

Zaštitom morskog dobra smatra se zaštita tog dobra od bilo kojih radnji suprotnih principima zaštite, utvrđenih ovim zakonom, a koje se odnose na ugrožavanje životne sredine, zaštitu: od zagađenja sa kopna; od zagađenja sa plovnih objekata; od devastacije prostora; posebno zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara; od štetnog dejstva voda i na upravljanje otpadom.

Pod radnjama iz stava 1 ovog člana ne smatraju se radnje izvršene na osnovu odobrenja nadležnog organa.

O zaštiti morskog dobra, u smislu stava 1 ovog člana, stara se nadležni inspeksijski organ, u skladu sa zakonom.

Principi zaštite

Član 44

Zaštita morskog dobra zasniva se na principima:

- 1) biološkog bogatstva, prirodnog djelovanja, održavanja i djelotvornog funkcionisanja uz međuzavisni uticaj prirode morskog i kopnenog dijela;
- 2) integralnog pristupa hidrološkim, geomorfološkim, klimatskim, ekološkim, socio - ekonomskim, kulturološkim sistemima;
- 3) upravljanja morskim dobrom koje omogućava primjereno i pravovremeno učešće u javnom procesu odlučivanja lokalnog stanovništva i zainteresovanih subjekata civilnog društva;
- 4) međusektorski organizovane institucionalne saradnje javnih usluga na državnom i lokalnom nivou;
- 5) prioriteta javnih usluga;
- 6) procjene rizika povezanih sa različitim ljudskim aktivnostima i infrastrukturom, kako bi se smanjio negativan uticaj na morsko dobro;
- 7) sprečavanja prouzrokovanja štete morskom dobru odnosno obnavljanja morskog dobra u slučaju nastale štete.

Ispuštanje otpadnih voda

Član 45

Zabranjeno je ispuštanje otpadnih voda i drugih materija u morsko dobro.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ispuštanje otpadnih voda i drugih zagađujućih materija i izgradnja objekata za njihovo ispuštanje u morsko dobro može se vršiti na osnovu odobrenja organa državne uprave nadležnih za vodoprivredu i zaštitu životne sredine.

Dužnost obavještanja

Član 46

Zapovjednici brodova i vođitelji čamaca kada uoče da je zagađeno more dužni su da o tome obavijeste lučku kapetaniju.

Kada utvrdi da je došlo do zagađivanja morskog dobra lučka kapetanija dužna je da preduzme potrebne mjere da se što prije odstrane štetne materije na teret izvršioca zagađanja, u skladu sa zakonom.

Lučka kapetanija će zabraniti isplovljenje broda, odnosno drugog plovnog objekta koji je prouzrokovao zagađenje morskog dobra dok njegov vlasnik ili zapovjednik ne položi iznos na ime osiguranja, za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem.

Posebna dužnost vlasnika morskog dobra

Član 47

Vlasnik ili drugi drđalac dijela morskog dobra dužan je da dopusti ovlašćenom licu vršenje nadzora i sprovođenje mjera zaštite morskog dobra.

VI. NADZOR

Upravni nadzor

Član 48

Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Inspekcijski nadzor

Član 49

Poslove inspekcijskog nadzora na morskome dobru vrše nadležne inspekcije, u okviru svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom.

Inspekcijski organi iz stava 1 ovog člana dužni su da se međusobno obavještavaju o upravnim mjerama i radnjama preduzetim u okviru propisanih nadležnosti.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 50

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) ako postavi ogradu ili druge prepreke na morskome dobru koje sprečavaju slobodan prilaz morskoj obali, plažama i kupalištima (član 27 stav 3);
- 2) ako sprečava korišćenje službenosti prolaza preko zemljišta od javnog puta do morske obale (član 28 stav 1);
- 3) ako ne dozvoli pristup na nepokretnost službenom licu radi određivanja granica puta (član 28 stav 3);
- 4) ako u morskome dobro ispušta otpadne vode i druge materije bez odobrenja nadležnog organa (član 45);
- 5) ako ne dopusti ovlašćenom licu vršenje nadzora i sprovođenje mjera zaštite morskog dobra (član 47).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 3.000 eura do 6.000 eura.

Član 51

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj zapovjednik broda, član posade ili voditelj čamca, ako ne obavijesti lučku kapetaniju o zagađenju morskog dobra koje je uočio (član 46 stav 1).

Član 52

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice:

- 1) ako postavi ogradu ili druge prepreke na morskome dobru koje sprečavaju slobodan prilaz morskoj obali, plažama i kupalištima (član 27 stav 3);
- 2) ako sprečava korišćenje službenosti puta (član 28 stav 1);
- 3) ako ne dozvoli pristup na nepokretnost službenom licu radi određivanja granica puta (član 28 stav 3);

- 4) ako ne dopusti ovlašćenom licu vršenje nadzora i sprovođenje mjera zaštite morskog dobra (član 47).

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Obaveze vlasnika i drugih držaoca privremenih objekata

Član 53

Vlasnik ili drugi držalac privremenog objekta koji nije namijenjen za obavljanje privredne djelatnosti (objekti od lakog materijala, montažni objekti i sl.), ograda, rampi, platoa i sličnih objekata na morskome dobru dužan je da takav objekat ukloni, odnosno poruši sa morskog dobra u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ako vlasnici ili drugi držaoci objekata iz stava 1 ovog člana ne poruše, odnosno ne uklone objekte u određenom roku ukloniće ih, o njihovom trošku, opština .

Vlasnik ili drugi držalac objekata iz stava 1 ovog člana nema pravo na naknadu za porušeni ili uklonjeni objekat.

Podzakonski akt i utvrđivanje granice

Član 54

Propis na osnovu ovlašćenja iz člana 4 ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Utvrđivanje granice morskog dobra, u skladu sa propisom iz stava 1 ovog člana, izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nakon utvrđivanja granice morskog dobra u skladu sa stavom 2 ovog člana, organ uprave nadležan za poslove katastra, izvršiće odgovarajuće upise, u skladu sa zakonom, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje propisa

Član 55

Propisi na osnovu ovlašćenja iz čl. 19, 26, 33 i 34 ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Upis Agencije

Član 56

Agencija će se upisati u Centralni registar privrednih subjekata u roku od 30 dana od dana izbora organa Agencije.

Do dana upisa Agencije u Centralni registar privrednih subjekata, poslove upravljanja morskim dobrom obavljaće Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Danom upisa Agencije u Centralni registar privrednih subjekata, prestaje da važi Odluka o osnivanju Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom („Službeni list RCG”, broj 25/92).

Preuzimanje

Član 57

Agencija će danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata preuzeti sredstva, postojeću dokumentaciju i zaposlene Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Zaposleni u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore koji ne bude raspoređen saglasno aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije, ima prava i obaveze zaposlenog, za čijim je radom prestala potreba zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena, u skladu sa opštim propisima o radu.

Imenovanje Savjeta i direktora

Član 58

Savjet će se imenovati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Poslove Savjeta, do imenovanja, obavljaće upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Do imenovanja člana Savjeta iz reda zaposlenih u Agenciji, Agenciju u Savjetu predstavlja direktor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Imenovanje direktora Agencije izvršiće se u roku od 90 dana od dana imenovanja Savjeta.

Do imenovanja direktora, Agenciju zastupa i predstavlja direktor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Danom imenovanja Savjeta ovog člana prestaje mandat upravnom odboru Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Danom imenovanja direktora Agencije prestaje mandat direktoru Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Započeti postupci

Član 59

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona, u kojima nije donijeta prvostepena odluka, okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Prestanak važenja zakona

Član 60

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o morskom dobru ("Službeni list RCG", broj 14/92) i čl. 115 , 116,148 tač.11,12 i 13, i čl.149 i 150 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08 i 34/11), u dijelu koji se odnosi na morsko dobro.

Stupanje na snagu

Član 61

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O b r a z l o ž e n j e

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, utvrđuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Morsko dobro kao sastavni dio obalnog područja je nezamjenljivi ekonomski, ekološki i društveni resurs Crne Gore, ne samo zbog svoje nesumljive ekonomske valorizacije, već i zbog činjenice da obalno područje predstavlja jedinstvene obalne ekosisteme svih priobalnih država, pa tako, i naše.

Morsko dobro – javno dobro Crne Gore, izuzetno je složeno pitanje, pravni institut, za koji je potrebno obezbijediti adekvatne institucionalne i zakonske okvire. Ovo nacionalno dobro, zbog svog izuzetnog značaja, zahtijeva punu posvećenost i obavezu svih državnih i lokalnih organa vlasti i svih korisnika prostora - da se prema njemu odnose na način koji će obezbijediti održivi razvoj područja.

Kopneni dio morskog dobra ima površinu od 58 km². Teritorijalno more se proteže 12 Nm (18.520m) od osnovne linije u pravcu otvorenog mora. Površina teritorijalnog mora iznosi oko 2.172 km², dok površina unutrašnjih morskih voda iznosi 368 km². Crna Gora raspolaže morskim prostorom od oko 2540 km². Površina epikontinentalnog pojasa iznosi 3.886 km². Površina kopnenih dijelova u moru iznosi 565,17 ha ili 5,65 km².

Ukupnu obalnu liniju čine: obale kopnenih djelova u moru (ostrva, školjeva i grebena); obala na kopnu i obale rijeke Bojane. Dužina kopnene morske obale Crne Gore iznosi 288,2 km (od čega u Zalivu 105,5 km), dužina obale ostrvskih oblika iznosi 25,61 km, te je ukupna dužina morske obale 313,82 km. Dužina obalnog dijela rijeke Bojane koja pripada Crnoj Gori iznosi 22,8 km, što znači da je ukupna dužina obale Morskog dobra 336,60 km.

Aktulnu legislativu morskog dobra čini Zakon o morskome dobru („Službeni list RCG“ 14/92 i 27/94), kao i podzakonski akti (Odluka o osnivanju Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, Odluka o uslovima, vremenu korišćenja i visini naknade za korišćenje morskog dobra, Pravilnik o izradi i održavanju katstra morskog dobra.)

Od donošenja Zakona o morskome dobru protekle su, dakle, skoro dvije decenije - u kom su se periodu dogodile značajne, globalne statusne promjene Države, te promjene njenog pravnog sistema. Donijet je, naime, novi Ustav, Zakon o svojinsko – pravnim odnosima, Zakon o državnoj imovini, Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o koncesijama, Zakon o unaprjeđenju poslovnog ambijenta, kao i propisi o uređenju prostora i izgradnji objekata, lukama, moru, zaštiti životne sredine, morskome ribarstvu i marikulturi, zaštite prirode, spomenicima kulture, vodama, inspekcijском nadzoru, prekršajima i dr. – a koji imaju, direktni i indirektni uticaj na upravljanje, korišćenje, unaprjeđenje i zaštitu morskog dobra.

Crna Gora je, takođe, potpisnica Protokola o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja (Madrid 2008. godine) – koji je prateći Protokol Konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja (Barselonska konvencija). Potpisnice Protokola su obavezne da kroz svoju regulativu, kao i kroz obalne strategije, planove i programe omogućе sprovođenje ciljeva i načela utvrđenih Protokolom o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja. Obalna područja, posebno u regionu Sredozemlja, izložena su brojnim pritiscima koji često prijete da ugroze jedinstvene ekosisteme, posebno pritiscima najpodložnije djelove koji su smješteni uz liniju razdvajanja kopna i mora, obalnu liniju. Integralno upravljanje obalnim područjem prihvaćeno je kao najefikasniji instrument za zaštitu životne sredine obalnih područja, kako na nivou EU, tako i na globalnom planu.

Kada je riječ o morskome dobru, obaveze iz Protokola posebno se odnose na generalne stavove o sveukupnoj zaštiti morskog dobra, slobodnom i besplatnom pristupu morskoj obali i plažama, kretanju vozila u zoni morskog dobra - koji segmenti u aktuelnom Zakonu nijesu bili dovoljno ili nijesu bili uopšte uređeni.

S druge strane, dugogodišnja primjena ovog propisa ukazala je da određena pitanja treba drugačije urediti odnosno doraditi – kako bi se otklonila određena pravna nesigurnost i nejasnoće, koje, iz datih rješenja, mogu proistеći. Nesporno je da je odgovarajuća pravna regulativa, koja treba da ima u vidu i međunarodne standarde i praksu – preduslov za potpunu, sveukupnu, održivu valorizaciju morskog dobra.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Nacrt zakona usaglašen je sa Protokolom o integrisanom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja, koji je Crna Gora potpisala 2008.godine, a čija je ratifikacija u završnoj proceduri.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Nacrt zakona o morskome dobru koncipiran je u osam poglavlja.

U poglavlju I. **OSNOVNE ODREDBE (čl. 1 do 9)** definišu se pitanja pojma morskog dobra, morske obale, granica morskog dobra, zaštite, primjene drugih propisa.

Morskim dobrom se smatra (član 2) morska obala, luke , lukobrani, gatovi, privezišta, pristaništa, ponte, mandračići, obalni zidovi, šetališta uz more, navozi i ostala infrastruktura za potrebe morskog dobra, nasipi, sprudovi, plaže, ostrva, hridi, limani, grebeni, vrulje, izvori i vrela na obali, idr. – zatim unutrašnje morske vode i teritorijalno more, živa i neživa bogatstva u njima i živa i neživa bogatstva epikontinentalnog pojasa. Morskim dobrom smatraju se i obale rijeke Bojane nateritoriji Crne Gore. Predloženo rješenje je, u odnosu na važeći Zakon, cjelovitije i detaljnije.

Morska obala (član 3) je definisana na način što se određuje kao pojas kopna širok najmanje šest metara, računajući od obalne linije, s tim što se, izuzetno, morskom obalom može smatrati i dio kopna koji je uži od 6 metara, ako to zahtijeva konfiguracija terena i prirodni uslovi. Predviđeno je, takođe, da Skupština Crne Gore može, za pojedina područja, utvrditi širinu morske obale i preko granice od šest m. Obalna linija definisana je kao linija najviše zimske linije vode (stav 3), koju određuje organ uprave nadležan za hidrometeorološke poslove.

Utvrđivanje granice morskog dobra je jedno od krucijalnih pitanja za implementaciju Zakona, koje je bilo potrebno regulisati, tim prije što neadekvatna primjena i sadržina propisa – može usloviti značajne posledice u sveukupnom tretmanu morskog dobra.

S tim u vezi, Nacrtom zakona predlaže se (član 4) da bliže uslove, način i postupak utvrđivanja granice morskog dobra propisuje Vlada Crne Gore, čime će se stvoriti normativni uslovi za određivanje precizne i nedvosmislene granice morskog dobra.

Članom 5 Nacrta zakona propisano je da je morsko dobro, kao dobro od opšteg interesa, u državnoj svojini. Predloženo rješenje, kao i rješenja čl.15 i 16 - proizilaze iz Ustava (član 58 – prirodna bogatstva i dobra u opštoj upotrebi su u državnoj svojini), Zakona o državnoj imovini (čl.9,11, 12, 24) i Zakona o svojinsko-pravnim odnosima (čl 20,21 i 22). Prema odredbi člana 22 stav 3 Zakona o svojinsko - pravnim odnosima, prirodna bogatstva, u koje spada i morska obala, ne mogu biti predmet privatne svojine. Dobra od opšteg interesa, prema članu 20 stav 1 istog Zakona su prirodna bogatstva, dobra u opštoj upotrebi, kulturna dobra, morsko dobro, nacionalni parkovi i druga dobra od opšteg interesa.

Na neophodnost propisivanja odredbi o svojinskom režimu morskog dobra uticala je, prvenstveno, činjenica da ni u Ustavu niti u Zakonu o svojinsko-

pravnim odnosima ni Zakonu o državnoj imovini – nije, globalno, definisano morsko dobro, pa samim tim ni njegov specijalni svojinski režim.

Budući da je morsko dobro javno dobro – na istom se mogu sticati samo posebna prava korišćenja (koncesija i zakup) – shodno članu 24 Zakona o državnoj imovini i članu 21 stav 3 Zakona o svojinsko-pravnim odnosima.

Morsko dobro uživa posebnu zaštitu koje je opredjeljenje sadržano u članu 7 Nacrta zakona. Ova zaštita se vrši u cilju održivog razvoja, očuvanja integriteta obalnih ekosistema, pejzaža i geomorfologije, sprječavanja uticaja prirodnih rizika i klimatskih promjena, usklađenosti javnih i privatnih inicijativa sa prirodom i namjenom morskog dobra.

Na zaštitu morskog dobra primjenjuju se propisi o: životnoj sredini, uređenju prostora i izgradnji objekata, lukama, zaštiti mora od zagađenja sa plovnih objekata, zagađenju mora sa kopna, štetnim dejstvima voda, održavanju reda u lukama i ostalim djelovima obalnog mora, mora, morskog ribarstvu i marikulturi, upravljanju otpadom – kakvo je i rješenje člana 8 Nacrta zakona.

Nacionalno zakonodavstvo u navedenim resornim oblastima regulist će pitanja zaštite morskog dobra i druge obaveze koje proističu iz Protokola, a jedno od njih je , svakako, i zabrana gradnje u pojasu od 100m od obalne linije - koja će se, na odgovarajući način, utvrditi Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, u sklopu uređivanja obalnog područja. Opredjeljenje je, dakle, da se Protokol implementira kroz posebne propise, kojim se uređuju odgovarajuće upravne (sektorske) oblasti.

U poglavlju **II. UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM (čl. 9 do 23)** definisana je sadržina upravljanja morskim dobrom (član 9), pitanja vezana za subjekt upravljanja (čl.10 do 17), plan upravljanja i godišnji plan upravljanja (čl.17 i 18), baza podataka (član19).

Prestanak važenja Zakona o javnim preduzećima („Službeni list SRCG”, broj 6/91) uslovio je i drugačija, nego do sada, zakonska rješenja u pogledu određivanja subjekta upravljanja morskim dobrom. Nacrtom je, naime, predviđeno da morskim dobrom upravlja Agencija za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (član 10), koja se osniva zakonom, utvrđena nadležnost Agencije (član 11), te organi, nadležnost i kriterijumi za izbor organa Agencije (čl.12,13 i 14). Data je i sadržina statuta Agencije, finansiranje stručne službe i utvrđena obaveza sačinjavanja godišnjih izvještaja (čl. 15 i 16).

Objekti na morskome dobru koji su trajno povezani s morskim dobrom pripadaju morskome dobru, ako zakonom nije drukčije određeno. Izuzetak su zgrade i drugi objekti koji su izgrađeni na morskome dobru na osnovu koncesije, koji čine posebnu nepokretnost za vrijeme dok koncesija traje (član 20).

Imajući u vidu svojinski režim morskog dobra – koncipiran je član 21 Nacrta zakona o neprenosivosti stvarnih prava, na način da se na djelovima morskog dobra ne može sticati pravo svojine ni druga stvarna prava po bilo kom osnovu. Ova norma, u stvari, predstavlja zabranu prometa morskog dobra, kao pravnog instituta sui generis, pri čemu se ne dira u stvarna prava stečena u privatnoj svojini, do dana stupanja na snagu Zakona o morskome dobru iz 1992 godine.

Ovaj zakon, kao lex specialis u odnosu na Zakon o državnoj imovini, izuzima morsko dobro iz pravnog prometa – a koje rješenje je aktuelno i u uporednim pravnim sistemima iz okruženja.

Vlasnik nepokretnosti iz člana 21 stav 2 Zakona, koji odluči da proda tu nepokretnost, dužan je da istu prethodno ponudi Vladi, pa tek ako ova ne prihvati ponudu, nepokretnost se može prodati drugom licu – čime je uspostavljen princip prava preče kupovine, kao razrada opredjeljenja o stečenim pravima (član 22).

U poglavlju **III. KORIŠĆENJE MORSKOG DOBRA (čl. 23 do 39)** razrađeni su modaliteti korišćenja morskog dobra, koje se koristi u skladu sa njegovom prirodom i namjenom, kao javnog dobra – i to putem koncesije i zakupa (čl.23 i 24).

Davanjem dijela morskog dobra u zakup ne isključuje se pravo drugih lica da koriste taj dio morskog dobra. Subjekt upravljanja morskim dobrom daje morsko dobro na opštu upotrebu zaključenjem ugovora o zakupu, na rok od jedne do pet godina (član 25).

Davanjem morskog dobra na korišćenje koncesijom, druga lica se mogu djelimično ili potpuno isključiti iz upotrebe morskog dobra. Morsko dobro se, u ovom slučaju, daje na osnovu plana koji donosi Vlada, na način i po postupku utvrđenom zakonom kojim su uređene koncesije (član 26), s tim što će privredne djelatnosti za koje se daje koncesija propisati organ državne uprave nadležan za poslove uređenja prostora.

Jedna od obaveza koje proizilaze iz Protokola je da se svakome obezbijedi slobodan pristup morskoj obali, plažama i kupalištima, a zabranjuje se i kretanje motornih vozila na morskome dobru (ako posebnim propisom nije drukčije određeno). U tom cilju i smislu je rješenje dato u članu 27 Nacrta zakona – kojim se ustanovljava slobodan i besplatan prilaz morskoj obali, plažama i kupalištima. Odredbom člana 28 ustanovljena je mogućnost uspostavljanja službenosti prolaza do morske obale širine 1 m, ako nema prilaza ili se do nje može doći dužim zaobilaznjem. Čl. 29 i 30 Nacrta zakona uređeno pitanje prilaza morskome dobru putem eksproprijacije, radi opšte upotrebe morskog dobra, kao i kretanje motornih vozila .

Izgrađeni djelovi morskog dobra (ponte, mandraći) su u opštoj upotrebi i mogu se koristiti za obavljanje privredne djelatnosti i za privez čamaca i drugih plovnih objekata po osnovu ugovora sa subjektom upravljanja –Agencijom (član31).

Pitanje uklanjanja bespravno izgrađenih objekata je, svakako, u nadležnosti resornih inspekcijskih organa, ali je zbog činjenice da se radi o dobru u opštoj upotrebi bilo neophodno predvidjeti rješenje da će, u slučaju neizvršenja rješenja nadležnog inspekcijskog organa, odnosno uklanjanje sprovesti subjekt upravljanja, o trošku lica koje je objekat izgradilo (član 32).

U cilju adekvatnog korišćenja morskog dobra, kao javnog dobra – predviđeno je rješenje sadržano u članu 33 Nacrta koje se odnosi na postavljanje privremenih objekata na morskome dobru (objekti od lakog materijala montažnog tipa koji služe za obavljanje djelatnosti). S tim u vezi, predviđeno je da bliže uslove postavljanja i uklanjanja ovih objekata propisuje opština, dok se planom objekata privremenog karaktera, određuju lokacije i izgled objekta. Propis i plan opštine dostavljaju se, prije donošenja, na saglasnost organu državne uprave nadležnom za poslove uređenja prostora i Agenciji.

Nacrtom zakona o morskome dobru, dakle, privremeni objekti u zoni morskog dobra dati su u nadležnost opština, za razliku od aktuelne legislative (Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata) prema kojoj su ovi objekti u nadležnosti Države.

Nacrtom su definisana kupališta, kao dio morskog dobra namijenjen za kupanje, koja se mogu organizovati na plažama ili izgrađenim djelovima obale.Vrste, namjenu i uslove koje moraju ispunjavati kupališta propisuje organ državne uprave nadležan za poslove uređenja prostora i turizma (član 34).

Održavanje reda na kupalištima s morske strane, plovidbu, pristajanje, privezivanje i sidrenje plovnih objekata, kao i održavanje čistoće mora od zagađenja sa plovnih objekata kontroliše lučka kapetanija, u skladu sa zakonom (član 35). O održavanju reda na kupalištima s kopnene strane, stara se Agencija, zakupci i nadležne inspekcije, u skladu sa zakonom i ugovorom (član 36).

Naknada od zakupa i koncesiona naknada, prihod su budžeta Crne Gore i koriste se za zaštitu, uređenje, unapređenje morskog dobra, kao i za izgradnju infrastrukture za potrebe morskog dobra, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno (član 37).

Opštini se ustupa, u skladu sa posebnim propisom (Zakon o finansiranju lokalne samouprave) dio prihoda od ostvarene koncesione naknade i naknade od zakupa, za korišćenje djelova morskog dobra, koji se nalazi na njenoj teritoriji (član 38).

U poglavlju **IV. ZAKUP DJELOVA MORSKOG DOBRA (čl.39 do 43)** uređena su, pitanja javnog prikupljanja ponuda, zaključivanja i sadržaja ugovora o zakupu, jednostrani raskid ugovora i podzakup.

Radi se, naime, o lex specialis dodatnom uređivanju odnosa, s obzirom da je, na osnovu ovlašćenja iz Zakona o državnoj imovini, donijeta Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini („ Službeni list CG“, broj 44/ 10)). Članom 34 ove uredbe utvrđeno je da se davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini na području prostornog plana posebne namjene, za potrebe postavljanja objekata privremenog karaktera - vrši na osnovu zakona i te uredbe.

U poglavlju **V. ZAŠTITA MORSKOG DOBRA (čl. 43 do 48) -** zaštita morskog dobra uređuje se kao zaštita od bilo kojih radnji suprotnih principima zaštite, a koji se odnose na ugrožavanje životne sredine, zaštitu od zagađenja sa kopna, zaštitu od zagađenja sa plovnih objekata, zaštitu od devastacije prostora, zaštitu posebno zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara, zaštitu od štetnog dejstva voda, upravljanja otpadom.

Važno je, pri tome, istaći da pojam zaštite morskog dobra korespondira sa principima zaštite sadržanim u odredbi člana 44 Nacrta zakona, koji su proistekli iz Protokola.

U cilju sveobuhvatne operacionalizacije segmenta zaštite morskog dobra, Nacrtom su uređena pitanja ispuštanja otpadnih voda (član 45), dužnosti obavještavanja zapovjednika brodova, članova posade i voditelja čamaca lučke kapetanije, kada uoče da je zagađeno more (član 46 stav 1).

Da bi se zaštita efikasno i uspješno sprovodila, vlasnik ili drugi držalac morskog dobra obavezan je da dopusti ovlašćenom licu vršenje nadzora i mjera zaštite morskog dobra (član 47).

U poglavlju **VI. NADZOR (čl. 48 i 49)** su odredbe koje se odnose na sprovođenje zakona, prema kojima odnosni nadzor vrši državni organ nadležan za poslove uređenja prostora, te odredbe o inspekcijskom nadzoru, koji vrše nadležne inspekcije, u skladu sa zakonom.

Poglavlje **VII. KAZNE NE ODREDBE (čl. 46 do 49)** sadrži prekršajne sankcije za pravna lica i fizička lica, koji ne poštuju propisane obaveze. Iznosi kazni za prekršaje usklađeni su sa novim Zakonom o prekršajima.

Poglavlje **VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 53 do 61)** reguliše obaveze vlasnika i drugih držaoca privremenih objekata da te objekte uklone (član 53), te da će ih, u suprotnom, ukloniti o njihovom trošku, opština.

Izuzetno značajna za implementaciju Zakona – je odredba člana 54 Nacrta zakona. Ovom odredbom utvrđeno je da će se propis na osnovu ovlašćenja iz

člana 4 Nacrta - koji se odnosi na utvrđivanje granice morskog dobra, donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a da će se utvrđivanje granice morskog dobra, saglasno tom propisu, izvršiti u roku od 6 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nakon što se utvrdi granica morskog dobra – organ upave nadležan za poslove katastra izvršiće odgovarajuće upise, u skladu sa zakonom, u roku od godinu dana .

Članom 55 Nacrta utvrđen je rok od šest mjeseci za donošenje propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona. Članom 56 utvrđen je rok u kome se ima izvršiti upis Agencije u centralni registar privrednih subjekata, zatim utvrđeno da će do dana upisa odnosno poslove obavljati Javno preduzeće. Uređena su i pitanja preuzimanja sredstava, dokumentacije i zaposlenih (član 57), zatim pitanja vezana za imenovanje Savjeta i direktora (član 58) kao i započeti postupci (član 59).

Nacrt zakona sadrži i odrebu o prestanku važenja ranijeg Zakona, u sklopu koje je konstatovan i prestanak odgovarajućih odredbi Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu koji se odnosi na morsko dobro, kao i odrebu završnog karaktera (čl. 60 i 61).

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Poslove vezane za upravljanje morskim dobrom obavlja, saglasno aktuelnoj legislativi – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom. Imajući u vidu tu okolnost, procjenjuje se da za sprovođenje ovog zakona, u odnosu na konstituisanje novog subjekta upravljanja (Agencija) nijesu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.

JAVNA RASPRAVA O NACRTU ZAKONA O MORSKOM DOBRU Program

1. Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 03. novembra 2011. godine, utvrdila je **Nacrt zakona o morskome dobru**, s Predlogom programa javne rasprave;
2. Javna rasprava o Nacrtu zakona o morskome dobru održaće se u organizaciji **Ministarstva održivog razvoja i turizma i Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore**;
3. Javna rasprava trajaće do **15. decembra 2011. godine**;
4. Javna rasprava se organizuje:
 - putem web sajta Ministarstva održivog razvoja i turizma;
 - objavljivanjem u jednom dnevnom listu;
 - u formi tri okrugla stola – opšte javne rasprave, koje će se organizovati u Baru, Budvi i Kotoru;
 - u formi okruglog stola koji će se organizovati u Podgorici;
5. Nacrt zakona o morskome dobru s Programom javne rasprave objaviće se na Portalu eUprave Crne Gore;
6. Pozivaju se građani, opštine, naučne i stručne institucije, zainteresovani organi i organizacije, civilni sektor i dr. da učestvuju u javnoj raspravi;
7. Primjedbe, predlozi i sugestije na Nacrt zakona dostavljaju se u pisanoj i elektronskoj formi na e-mail adresu Ministarstva održivog razvoja i turizma javna.rasprava@mrt.gov.me ili preko arhive Ministarstva.

Okrugli stolovi

Mjesto održavanja	Datum	Vrijeme	Učesnici	Vrsta javne rasprave
BAR, za opštine Ulcinj i Bar - sala SO Bar	6. decembar 2011. godine	od 11 do 14 sati	zainteresovana javnost, lokalne samouprave, civilni sektor i dr.	opšta, stručna
BUDVA, za opštine Budva i Tivat - sala SO Budva	8. decembar 2011. godine	od 11 do 14 sati	zainteresovana javnost, lokalne samouprave, civilni sektor i dr.	opšta, stručna
KOTOR, za opštine Kotor i Herceg Novi - Palata Bizanti, Stari Grad (sala SO Kotor)	12. decembar 2011. godine	od 11 do 14 sati	zainteresovana javnost, lokalne samouprave, civilni sektor i dr.	opšta, stručna
PODGORICA, Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Multimedijalna sala	14. decembar 2011. godine	od 11 do 14 sati	naučne i stručne institucije (univerziteti, zavodi i dr.), predsjednici primorskih opština	stručna